

PRZECZYŚCIAĆ (9) *vb impf*

przeczyścić (8), **przeczyszczać** (1) *Calep.*

e oraz a jasne.

inf przeczyścić (1). ◇ *praes 1 sg* przeczyściłam (2). ◇ *3 sg* przeczyścią (4). ◇ *3 pl* przeczyściamią (1).
◇ *praet 3 pl m pers* przeczyścili (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVII(XVIII) – XVIII w.: przeczyszczać s.v. przeczyścić.

1. *Usuwać brud, zanieczyszczenia, składniki zbyteczne lub szkodliwe; perpurigare Mącz; perputare Calep [w tym: co (5)] (7) : Perpurgo, Przeczyściam/ przechędożam Mącz 332b; Calep 788b; [Wokabul 1539 k3].*

W porównaniu (1): á iżby ie [Pan wierne swoje] łobie pławił iáko złotnik pławi á przeczyściami złoto łwoie/ w tych omylnych pokułach á w tych obłudnych zwodzyech łwiátá tego. RejPos 187v.

a. *Usuwać z organizmu ludzkiego szkodliwe substancje (4) : Też bańki na łyftoch połtawione/ krew przeczyściamią/ y łwoię rzecz białem głowam porułzaią. FalZioł V 60v, V 59.*

α. *Powodować wypróźnienie, przeczyszczenie (2) :*

Zwrot: »przeczyścić żywot« [szyk zmienny] (2): Też śłaz w koźim mleku wárzony á trochę łolony/ przeczyściami żywot lekko/ gdy go kto ije SienLek 38v, 39.

b. *[O zasiewach: usuwać chwasty, pleć: A Łátem też rołkofzne polá przegłádiaią/ Rołkwitłopryyodźiane role przeczyściamią (marg) Zábawki Męłkie koło gołpodárłtwá. (-). KołakWiek B4.]*

2. *Uwalniać od zła moralnego [co] (2) :*

przeczyścić od czego (1): y onę [religię] od błędow y bálwochwálłtwá z kápłanmi przeczyściami. SkarKazSej 679a.

a. *Oczyszczać z popełnionych win [czym] (1) : Pánie BÓże/ który Kołcioł twoy rocznym połtu czterdzięłtu dni záchowániem przeczyścić raczyłz: day to czeładce twoiey/ áby to o co cię przez połt prołsi/ dołbremi łpráwámi wypełniałá. LatHar 350.*

Synonimy: 1. chędożyć; a. uzdrawiać; α. purgować; b. ochędażać, pleć, plewić.

Formacje współrdzenne cf CZYŚCIĆ.

Cf PRZECZYŚCIAJĄCY